

Sibiul—Lăcaș de istorie Transilvană

Prefațată de o vernisare a expoziției „Pe urmele ediției de documente „*Urkundenbuch*” (carte de documente vechi), sesiunea științifică prilejuită de împlinirea a 100 de ani de la apariția primului volum (1892) din acest corpus de documente transilvano-săsești a adus în cîmpul audierii și al dezbaterilor intervenții deosebit de interesante. Comunicarea susținută de dr. Gustav Gündisch, din Germania („Istoricul unui proiect științific de mari proporții „*Urkundenbuch*”), coordonatorul și realizatorul volumelor IV—VII, considerat creatorul școlii arhivistice săsești din Transilvania, a evocat, în termeni condescendenți anii de studii de la Universitatea din București (1926—1927), avîndu-i la catedră pe marii noștri istorici N. Iorga, C.C. Giurescu, P.P. Panaitescu, sprijinul acordat de Academia Română tipăririi volumelor V—VII (1975, 1981 și 1991), ca și perioada sa de studii în Germania, obținînd „Diploma de stat pentru Serviciu la bibliotecă, arhive și muzee”.

Vorbînd despre importanța ediției de documente „*Urkundenbuch*” dr. Konrad Gündisch, fiul octogenarului dr. Gustav, a subliniat cu nuanțe documentar științifice rolul ediției pentru istoriografia românească și europeană, ce evocă atît istoria sașilor ca parte componentă a poporului român cit și pe cea a Transilvaniei, a Moldovei și Țării Românești regăsite în focul luptei comune, antiotomane din secolul al XV-lea.

Comunicarea arhiviștilor Elisabeta Marin și Gernod Nussbacher (FAS Brașov) a analizat, pe de o parte, structura volumului VII „*Urkundenbuch*”, cuprinzînd aproape 2/3 din documentele brașovene de pînă la 1486, unele slavo-române, iar pe de altă parte activitatea de editori a lui N. Iorga și Ioan Bogdan privind pe românii din Scheia Brașovului.

După nuanțarea documentar-arhivistică a lui Ioan Dordea (FAS Cluj) cu privire la contextul elaborării volumului IV din „*Urkundenbuch*”, Mircea Stoia (FAS Sibiu) a conturat în comunicarea sa („Istorici români, editori de documente transilvănene

la sfîrșitul secolului XIX”) activitatea editorială a celor trei corifei din istoriografia românească, B. P. Hașdeu, N. Densușianu și N. Iorga, care au întreprins o documentare paralelă cu cea a lui Franz Zimmermann (1887—1897), creatorul „*Urkundenbuch*”-ului, în arhivele sibiene, într-o perioadă dificilă de maghiarizare forțată a românilor și sașilor de către autoritățile maghiare.

Contribuții la cunoașterea editării de documente din istoriografia românească a adus, în continuare, comunicarea directorului FAS Cluj, Ioan Drăgan („Preocupări pentru un Diplomatarium românesc în Transilvania în secolul XIX”), prin referire la unele personalități pașoptiste (Gh. Șincai, Vasile Pop, Gh. Barițiu ș.a.), precizări dominate de concepția istoriografică a timpului conform căreia istoria românilor începea în antichitatea daco-romană.

Fidele temei centrale (subtextuale) a sesiunii, comunicările ce s-au derulat în continuare s-au circumscris rolului documentului în definirea oricărei istoriografii. Intervenția Elisabetei Negulescu a pigmentat istoria Prahovei cu evenimente, fapte și personalități însumate în volumele de documente editate de-a lungul timpului de Arhivele Statului, cea a Stancăi Bounegru relevînd legăturile economice ale Brăilei cu Transilvania — pe firul transumanței — depistate în catagrafiile din 1828 și 1838. Preocupările trecute, prezente și viitoare ale FAS Iași privind editarea de documente au fost prezentate de tinara arhivistă Maricica Ifrim.

În încheierea acestei manifestări științifice, prof. univ. dr. Ioan Scurtu, director general al Arhivelor Statului, deși autor și coautor al unui grup de șapte volume de documente a preferat să informeze auditoriul asupra preocupărilor la filiala instituției vizînd completarea Fondului Arhivistic Național cu documente din perioada contemporană, aflate la diverse instituții de stat, ca și în arhivele țărilor vecine, precum

și efortul de reintegrare a Arhivelor Statului în viața cultural-științifică națională și locală.

Discuțiile ce s-au conturat la mijlocul și în finalul sesiunii au contribuit la cristalizarea școlii paleografice românești în general,

a necesității completării (prin reproduceri) a arhivei Consiliului ortodox din Sibiu, distrusă în evenimentele anilor 1848—1849 de către armatele maghiare.

MARIN RADU MOCANU

A VII-a Sesiune a centrului pentru probleme profesionale și tehnice în Arhive, de la Radenci-Slovenia

La invitația adresată Direcției Generale a Arhivelor Statului, în perioada 24—31 martie 1992, doi lucrători ai acestei instituții, au participat la lucrările celei de-a VII-a sesiuni a Centrului pentru probleme profesionale și tehnice în arhive din Slovenia-Radenci, pe tema „Protecția împotriva focului prin măsuri tehnice și de construcție și eliminarea pagubelor”. Reuniunea s-a bucurat de o largă participare fiind prezenți delegați din Austria, Germania, Anglia, Ungaria, Italia, Brazilia, S.U.A., Cehoslovacia, Polonia, România, Slovenia, Croația.

În cadrul comunicărilor, delegația noastră a prezentat, în limba engleză, lucrarea „Principii și criterii tehnice pentru prevenirea producerii incendiilor”, care trebuie avute în vedere la proiectarea noilor clădiri de arhive sau la amenajarea unor clădiri existente, însoțite de pliante cuprinzând sedii noi ale Arhivelor Statului din România și activități științifice și tehnice, care au fost apreciate de participanți.

În dezbaterile referitoare la tema sesiunii, participanții s-au referit la cazuri reale, însoțite de diapozitive, de distrugere a unor sedii de arhive datorate focului, la adaptări și modernizări aduse clădirilor destinate arhivelor, norme și standarde în construcția localurilor de arhivă privind protecția la foc și prevenirea incendiilor, planuri de evacuare în caz de catastrofe, mijloace de protecție și evacuare pentru documente și microfilme. O dispută deosebită pe această temă a constituit-o necesitatea ca fiecare lucrător să cunoască și să poată lua măsuri de prevenire și stingere a incendiilor sau cea a existenței unei grupări specializate de pompieri pe lângă arhive, care să acționeze prompt și cu deosebită profesionalitate în situații deosebite. O altă problemă a constituit-o existența și perfecționarea planurilor de evacuare în caz de catastrofe a mijloacelor specifice de evacuare (cutii, containere), care să asigure o maximă rapidi-

tate și eficiență și să nu afecteze documentele. Reprezentanta Angliei a menționat în mod deosebit importanța microfilmării de securitate ca mijloc de salvare a conținutului documentelor în caz de catastrofă.

În referate și discuții majoritatea delegaților s-au referit la camerele tezaur și la sisteme moderne de alarmare. Detalii referitoare la sistemele de alarmare au fost prezentate de Dr. docent Ivan Husar de la Facultatea de electronică din Zagreb, membru în comitetul internațional pe aceste probleme, cu sediul la Geneva.

Majoritatea lucrărilor prezentate au fost publicate de Centru într-o culegere specială (cu rezumate în limba engleză), „Modern Archives-Maribor, martie 1992”, editată de directorul centrului Peter Pavel Klasine, lucrare ce a fost distribuită tuturor participanților. De asemenea, s-au înminat 2 exemplare ale revistei de titluri anuale editate de centru — „Atlanti” — și 2 exemplare din Ghidul registrelor fondurilor Arhivelor provinciale Graz.

S-au analizat activitățile desfășurate de Centru pe anul 1991 și programul acestuia pe anul 1992, precum și posibilitățile înființării în cadrul centrului a unei școli sau a unui institut internațional pentru arhivistă, în măsura în care Ministerul Culturii al Sloveniei va acorda fondurile financiare necesare.

Delegația română a informat participanții asupra preocupărilor Direcției Generale a Arhivelor Statului în acest sens și a înființării, începând în acest an, a Facultății de arhivistă, fără a prezenta detalii. A fost solicitată de P. Klasnic, directorul centrului să informeze în scris centrul asupra unor probleme organizatorice precum și asupra programului acestei facultăți, în ideea unei viitoare colaborări și pe această linie.

Organizatorii au prezentat o interesantă expoziție cuprinzând activități tehnice în arhive ca: restaurarea și microfilmarea documentelor, utilizarea microcomputerelor în

arhive, mijloace de păstrare și evacuare pentru documente și microfilme (cutii de carton și containere de aluminiu), precum și prospecte referitoare la mobilier specific (rafturi, dulapuri etc.) care vor intra în documentația Serviciului tehnic.

S-a organizat de asemenea o excursie profesională la arhiva și muzeul mănăstirii Sf. Paul, care deține o importantă colecție de documente, piese de tezaur, tablouri, monezi și bibliotecă de circa 55.000 exemplare de carte veche, rară, precum și la Biserica Sf. Andra. A fost remarcat în mod

deosebit modul de prezentare a obiectelor în cadrul expozițiilor prezentate, care îmbină modernul cu crearea ambianței și atmosferei trecutului istoric, precum și grija pentru restaurarea și climatizarea clădirilor respective.

De menționat deosebita amabilitate și profesionalitate cu care gazdele au onorat desfășurarea lucrărilor sesiunii, faptul că s-au făcut prezentări în rezumat la toate lucrările și activitățile în limbile germană și engleză.

GRAZIELLA BOBULESCU
DAN VIOREANU